

אור שלום

מרכז גורני ללימוד פנימיית הגוריה והגסידות
לאורו של האדמו"ר מקומאנא י"ט אהר"ר שלום ספרין זצוק"ל

יר"ל ע"י בית המדרש אור שלום קרית ארבע תד. 88 מיקוד 90100

מאורות שלום העלון השבועי שלך

דוא"ל: info@ohrshalom.net

כתובתנו באינטרנט - <http://www.ohrshalom.net>

יציאת שבת / שיעון קיץ

פרשת - שפטים

כניסת שבת / שיעון קיץ

חברון	י"ט	ת"א	חיפה	ב"ש
19:50	19:49	19:51	19:51	19:50

חברון	י"ט	ת"א	חיפה	ב"ש
18:52	18:36	18:52	18:44	18:53

העורך - נ. צחור

עלון מספר - 105

שנה שנייה

ב' אלול תשס"ו

העלון מוקדש לעילוי נשמת			העלון מוקדש לברכת רפ"ש ברכה והצלחה בגו"ך		
מוניה מיכאל	בן	יוסף	ז"ל	אברהם נתן בן רויטל	מיכל בת מזל
פשיטיק מנחם יהודה	בן	אליהו חיים	ז"ל	בת-ציון בת רויטל	אודל בת רויטל
צ'אנצ'אלשוילי יוסף	בן	אליה	ז"ל	אבישי צפרי בן שמעה	מיכל בת רויטל
פרסול רוזה	בת	שמואל	ז"ל	מיכאל בן נוריג'אן	דליה בת תקווה
קלצקין דינה	בת	ישראל	ז"ל	יהודית בת מרים	אסתר בת חווה

מאורות הפישה - הפסק והיסא היסא

בפרשת השבוע [דברים, י"ז-יח-יט] מצאנו נאמר "וְהָיָה כְּשֶׁבַתְּךָ, עַל כָּסֵא מְמֻלְכָתוֹ--וְכָתַב לוֹ אֶת-מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת, עַל-סֵפֶר, מִלְּפָנֶיךָ, הַכְּתוּבִים הַלְוִיִּים. וְהִזְתָּה עִמּוֹ, וְקָרָא בּוֹ כָּל-יְמֵי חַיָּו--לְמַעַן יִלְמַד, לְיִרְאָה אֶת-ה' אֱלֹהָיו, לְשִׁמּוֹר אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת-הַחֻקִּים הָאֵלֶּה, לַעֲשׂוֹתָם".

הגמרא [סנהדרין, כ"א,ב] מלמדת שהמלך חייב לשאת עימו את סה"ת תמיד ללא שום הפסק, שצריכה להיות עימו אפילו בבית הכנסת ובבית המרחץ, אלא דגלי קרא "והייתה עמו וקרא בו" מקום שראוי לקראות בו.

והנה, נראה שהרמח"ל [מסילת ישרים פכ"ח] למד מפסוק זה שהיסח הדעת הוא המפסיד הגדול של קניית היראה, שאינה נלמדת אלא ע"י הקריאה ללא הפסק. לכן נצטוו המלך שיקרא בסה"ת כל ימי חייו בלא היסח הדעת כלל, "למען ילמד ליראה את ה'", כלומר, מכאן לקח הוא לכל אדם שיש צורך להיזהר מהמפסיד הגדול של היסח הדעת, אלא שהמלך נצטוו בייחוד במצווה זו.

ואמר האדמו"ר זצ"ל, כי זה האסון שלנו, על מה ולמה אין אנו מגיעים למדרגות גדולות, אף אלה העוסקים בלימוד התורה הקדושה תמיד, כי היסח הדעת הוא בעוכרינו, ומן הצורך להתחיל כל פעם מחדש, נמצא שאנו תמיד בהתחלה.

והנה נשים ליבנו למעשה ברבי פרידא [עירובין, נ"ד,ב] שהיה שונה לתלמידו את פרקו ארבע מאות פעמים, עד שנקלטו הדברים בליבו, ויום אחד היה לתלמיד היסח הדעת באמצע לימודו ולא נקלטו הדברים אצלו, והוצרך רבי פרידא לחזור ולשנות עמו מחדש עוד ד' מאות פעמים, זוהי הסכנה הנוראה בדבר, ב"היסח הדעת" אחד האדם, "שורף" את כל מה שהשיג בעבר, ועליו ללמוד הכל מחדש, ולחזור ולזכות במה שכבר היה לו בידו מהתחלה.

והוא מה שמצינו באברהם אבינו [בראשית כד, א] "ואברהם זקן בא בימים" שכל ימיו היו איתו, כל יום וקנינו, כל יום והשגותיו, וע"י שכל יום בחיי אברהם היה מוסיף על היום שקדם לו, הגיע למה שהגיע.

וכך מצינו בשרה "שני חיי שרה", [שם, כג,א] ופרש"י "כולן שוין לטובה", והכוונה "כולן" בלא שום הפסק. כל רגע היה קודש לעבודת ה', והיגיעה למדרגת נבואתה הגדולה, "שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות" [רש"י בראשית, כא,ב].

והוא שאמרה התורה [דברים, טז, יח-יט] "שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים, תִּתֶּן-לָךְ בְּכָל-שְׁעָרֶיךָ, אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ, לְשִׁבְטֶיךָ; וְשִׁפְטוּ אֶת-הָעָם, מִשְׁפַּט-צֶדֶק. לֹא-תִטֶּה מִשְׁפָּט, לֹא תִכִּיר פָּנִים; וְלֹא-תִקַּח שֹׁחַד--כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲוֶר עֵינֵי חֲכָמִים, וְיִסְלַף דְּבָרֵי צְדִיקִים. צֶדֶק צֶדֶק, תִּקְרָד--לְמַעַן תִּחְיֶה..". כי צריך האדם לשים שופטי צדק ושוטרי אמת, לעמוד על משמר עצמו וקדושת אבריו, ומחשבותיו, לבל יסיח את דעתו מתורת ה' המשיבה את הנפש, וברכה היא לעושה זאת כי שכרה "למען תחיה".

"ושפטו את העם משפט צדק. לא תטה משפט, לא תכיר פנים ולא תקח שוחד, כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים" (דברים ט"ז, י"ט), למה קוראים לשוחד 'שוחד'? "שוחד - שהוא חד", המקבל שוחד נהיה אחד עם נותן השוחד. זה לא מפני שאדם משקר ומטה את הדין, אלא מפני שהוא אינו מסוגל יותר להיות בלתי משוחד. ואם-כן, מה קורה כשאדם צריך לעשות משפט צדק לגבי עצמו? אדם שעומד בפני בית-דין של עצמו הוא הדיין, השופט, העדים והשוטר.

"ושפטו את העם משפט צדק" - לפני שבאים לדון על הרהור תשובה בכלל, צריך לשפוט משפט צדק, וזה דבר לא קל. במסכת סנהדרין (ג', ד'-ה') יש דינים של פסולי-עדות ואחד מהם הוא קרובי משפחה. מדוע האוהב והשווא פסולים לדון? מפני שיש להם נטיה.

אולם יש גם שאלה לגבי עדות: נניח שהוא פסול כאשר הוא בא ומעיד לטובת קרובו, אולם מה קורה כשהוא מעיד לרעת קרובו - "על אחיו שהרג את הנפש"? יש תשובות שונות מדוע הוא פסול, והתשובה העיקרית היא מצד גזירת הכתוב שאומרת שקרוב הוא גדר בפני עצמו, ופסול לעדות.

אבל אם מדברים על טעמא דקרא, אחד התירוצים, שודאי יש בו מן האמת, הוא שאם אדם יכול לראות חובה על קרובו הוא לא בגדר בן-אדם. אך האמת היא שלקרובים יש נטיית הדעת, אך לא בהכרח זו נטיה של אהבה. שני קרובים יכולים לאהוב זה את זה או לשנוא זה את זה, אולם כמעט אף פעם אין חוסר-יחס. הקרבה יוצרת מצב שבו אינני יכול להיות בלתי מעורב, וממילא אני לא רואה מה שאני צריך לראות. כלומר, הקרוב חשוד על כל מה שהוא אומר, מפני שיש לו מעורבות.

הרוב הגדול של הרופאים לא מטפל בקרובים שלו, והטעם הוא אותו טעם - כשהרופא עומד כרופא הוא צריך להיות מנותק ככל האפשר, בלי נטיות רגשיות שאינן קשורות לרפואה.

כאן אני חוזר לענין של "משפט צדק" גם לגבי האדם עצמו. אדם שמגיע לו לקבל ל"ט מלקות, כשאני נותן פחות - לא עשיתי מצוה, ואם אתן יותר - אעשה עבירה. כלומר, לשפוט משפט צדק הוא ענין יותר מורכב. יש חובה לדייק, לא לפחות ולא להוסיף על האמת.

כשאדם רואה את עצמו באור שלילי, זה לא בהכרח בגלל שהוא אדם שלילי, לעתים זה בגלל שהוא ביקורתי. וכן כשאדם שואף להגיע למטרה גדולה, הוא מרגיש את החסרונות הרבה יותר ממי שרוצה רק 'לעבור את העסק בשלום'. הביקורת הקשה היא תוצאה של דרישות יתירות. למרות זאת צריך תמיד לשפוט משפט צדק, ויסודו הוא שלא להטות את הכף לא לזכות ולא לחובה - "ושפטו את העם משפט צדק".

מאורות היסוד הכיפה – "ואת החקים האלה אעשה" [דברים י"ג-י"ט]

על הפסוק "והייתה עמו, וקרא בו כל-ימי חייו למען ולמד, ליגא את-יהנה אלהיו, לשמר את-כל-דברי התורה הזאת ואת החקים האלה, לעשותם" כתב הסבא קדישא המהרי"א זצוק"ל וז"ל – "לעשתם חסר ואו, כמו בריאה חדשה בורא שמים חדשים וארץ חדשה, מעלה אני עליו כאלו עשיתי, וכן ושמרתם לעשתם והוא מדריגה גדולה ועצומה למשכילים, אבל היום לעשותם דרשינן ולמחר לקבל שכרם אף שעושה המצות כמצות אנשים מלומדה לא יקופח שכרו חלילה, והבן והוא "לעשותם" מלא דקאי על עשיה פשוטה עושה מעשה בהמה בסוד "לעול", אעפ"כ בן עולם הבא הוא יהיה מה ובלבד שיעשה בכל כחו".

מאורות הסיפור האסידי – האנוש שהקריב אגן הפנים "משנת חכמים" מהרב הגאון ר' משה האגיז זצ"ל, סי' ר"כ

וכבר סופר לי מפי מגידי אמת וזקני אותו דור, דור דעה, שבימי האריז"ל היה מעשה שאחד מן האנוסים שבא מפורטיגאל לגליל העליון בעיר הקודש צפת תבנה ותכונן במהרה. ושמע מן הרב שבא מהקהילות הקדושות אשר שם, שדרש מענין לחם הפנים, שהיה קרב במקדש מידי שבת בשבתו וכפי הנראה אותו רב נאנח בדרשתו ונצטער מאד ואמר: "ועכשיו בעוונותינו הרבים אין לנו דבר מוכן כדי שיחול השפע גם על הבלתי מוכן". ואותו אנוס ששמע את הדבר הלך בתום לבבו לביתו, וצוה את אשתו שעל

כל פנים תכין לו שתי ככרות לחם מנופה י"ג פעמים, ושיהיה נילוש בטהרה ובכל מיני יופי, ומבושל בטוב בתנור שבבית, לפי שהיה רוצה להקריבו לפני היכל ה', אולי יתעשת האלהים לו ויקבלם ויאכל את העולה ההיא.

וכאשר דימה כן עשתה לו אשתו. ובכל יום השישי היה מוליך אותם שתי הלחם לפני היכל ה', ומתפלל ומתחנן לפניו יתברך שיקבלם ברצון טוב ויאכל אותם ויערב לו ויבושם לו. וכיוצא מדברים הללו היה מדבר ומתחנן כבן המתחטא על אביו ומניח הלחמניות והולך לו. והמשמש היה בא ולקח שתי הלחם מבלי דרישה וחקירה מהיכן באו, ומי הביאם, ואוכל ושמוח בהם כשמחה בקציר.

ובשעת מעריב היה רץ אותו האיש ירא ה' אל היכל ה', וכיון שלא היה מוצא שם הלחמניות, היה שמח שמחה רבה בלב. והולך ואומר לאשתו: "השבח והודאה לאל יתברך כי לא בזה ענות עני וכבר קבל הלחם ואכלו חם. למען השם יתברך אל תתרשלי בעשייתם והיזהרי מאד, כי הואיל ואין בידינו במה לכבדו, ואנו רואים בלחם זה ערב לו, חובה עלינו לעשות לו נחת רוח בהם". והיה הולך ומתמיד בזה זמן מה.

ויהי היום ויקר מקרה באותו רב של הקהילה קדושה; שהיה מביא זה האיש הלחמניות על פי דרשתו ששמע, היה ביום השישי בבית הכנסת עומד על הבימה וחוזר הדרש שהיה לו לדרוש למחרת בשבת קודש. והנה האיש ההוא בא כמנהגו הטוב עם הלחמניות וקרב אל היכל הקודש. והתחיל לסדר דבריו ותחינותיו כנהוג, מבלי הרגש שהרב היה עומד על הבימה, מרוב התלהבות והשמחה שהיה לו בעת שהיה מביא דורון זה לפני המקום. והרב חריש לו והביט וראה ושמע את כל מה שהאיש דבר ועשה. וחרה לו מאד, וקראו וגער בו, ואמר לו: "שוטה, וכי האלוה שלנו הוא אוכל ושותה? ודאי השמש לוקח זה. ואתה סבור שהאלוה הוא המקבלם. וזה עוון גדול לייחס שום גשמיות באל יתברך, שאין לו דמות הגוף ואינו גוף". וכיוצא מדברי מוסר השמיע לאוזניו, עד שבא השמש כמנהגו לקחת הלחמניות. והרב כשראה אותו, קראו, ואמר לו: "תן תודה לפני האיש על מה באת, ומי היה לוקח השתי הלחם שזה האיש מביא בכל יום ששי פה בהיכל הקודש".

והשמש הודה ולא בוש. והאיש כששמע בדבר התחיל להיות בוכה ואומר בפני הרב שימחל לו, שטעה בדרוש שלו וחשב לעשות מצווה, ולא עשה אלא עבירה, כפי דבריו. ובתוך המשך כל אלה הדברים בא לו לרב שליח מיוחד מאת האריז"ל ואמר לו בשם הרב האלקי ז"ל: "לך לביתך וצו לביתך, כי למחר בעת שהיה לך לדרוש - מות תמות. וכבר הכרוז יצא על זה". הרב נבהל על השמועה אשר לא טובה, והלך אצל האריז"ל שיגיד לו מה פשעו ומה חטאתו?

והשיב לו האריז"ל: "שמעתי, לפי שבטלת נחת רוח שהיה לו להקב"ה, שמיום שחרב הבית לא היה לו נחת רוח לפניו כמו באותה שעה שאנוס זה היה מביא שתי הלחם בתמימות לבו ומקריבם לפני היכלו, וסבור היה שהש"ת קיבלם ממנו. ומפני כך, שבטלת אותו מלהביאם, נגזר עליך מיתה בלי שום פתח הצלה לפניך". והלך הרב בעל הדרוש ויצו לביתו. וביום שבת קודש, בשעה שהיה לו לדרוש, נפטר לבית עולמו, כאשר הגיד לו איש האלקים האריז"ל.

מאורות מנהגי רבאונן - הקידוש ומסורת אי שבת

- א. הקפידו שלא לקדש בין שעה שש לשבע [כמובא במג"א ריש סימן רע"א]
- ב. "ב' חלות היו מונחות על השולחן - ב' גדולות וי' קטנות, מעשה קליעת החלות של סעודת הלילה היה שונה משל סעודה שנייה ושלישית.
- ג. הרבי היה נכנס לבית המדרש כשטליתו משולשלת על כתפיו והיה אומר בקול רם כמה פעמים, נרות של שבת, וישב על כסאו ואמר ג' פעמים "שבת שלום ומבורך" - אח"כ אמר "שלום עליכם מלאכי השלום מלאכי השרת" וכו'.
- ד. מ"בואכם לשלום" היו אומרים רק "מלאכי השלום"

- ה. אמרו "בצאתכם לשלום"
- ו. באמירת "רבון כל העולמים" היו אומרים : "רבון כל העולמים אדון כל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים, אדון כל הנשמות אדון השלום וכו', מלך פודה ומציל מלך פועל ישועות מלך צדיק מלך צח ואדום מלך קדוש, מלך קבל תפלות, מלך רם ונשא מלך רחום וחונן מלך שלום מלך שומע תפלה מלך תמים דרכו" [בזה סיימו נוסח הרבון]. ואמרו "אשת חיל".
- ז. אחרי אמירת "אשת חיל" הניח הרבי את ידיו על החלות ואמר אתקינו סעודתא עד "אתיין לסעדא בהדה".
- ח. אח"כ בירך "בורא מיני בשמים" והריח תחילה מיני בשמים מתוך קופסת בשמים ואח"כ הריח בהדסים מתוך ב' קליעות של עלי לולבים.
- ט. אח"כ אמר "אזמר בשבחין" עד "וכל זיני חבושין" ואמר גם "למבצע על ריפתא" עד "דעירין קדישין".
- י. כל הסדר הזה היה בישיבה.
- יא. אחרי זה קם ממקומו ושם את הטלית ע"ג השטריימל ועמד זמן מה ואמר משהו בלחש, והתחיל מזמור לדוד ה' רועי, ובמילים "כוסי רוייה" היה מוזג את היין שבקנקן במעט מים, מתוך הגביע של קידוש.
- יב. שאר המים שבגביע היה שופך.
- יג. הרבי היה יוצק את היין מהקנקן לגביע של קידוש בארבע שפיכות.
- יד. כוס של קידוש ושל בהמ"ז היה מלא אבל לא עד כדי שכשיאחז בו ישפך החוצה, אבל כוס של הבדלה היה מלא על כל גדותיו עד שנשפך.
- טו. היה מקפיד לכסות את הבקבוק מיד לאחר שנשפך מתוכו לכוס וכן היה מקפיד לכסות את הכוס לאחר הקידוש כשנשאר שם יין.

ע"פ: הרב אפרים חדאד, פי יספר

מאורות אורנים ונצח - גמין גיה עס ה' אלקים

יהודי אחד, עם הארץ היה, אך הקפיד להטות אוזן לדרשות הרב בבית הכנסת. פעם אחת ציטט הרב את הפסוק בקהלת "שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו", ומיודענו תפס דברים כפשוטם, והציע לאשתו שתאפה ותבשל, והוא ישיט את מאכליה על גלי הים. "אם שלמה המלך הבטיח, וגם הרב מבטיח - הקב"ה בוודאי יקיים".

באותם ימים הייתה מלחמה בין מדינה זו עם המדינה השכנה, ובאו עדים וספרו למלך שבנו יחידו מגלה את סודות המדינה לאויביו. בדק המלך וחקר ונמצא שכן הוא, ונאלץ לגזור מיתה על בנו. ציווה על אחד משריו לבצע את גזר הדין, ולהטביעו בים. נטל השר את הבן עמו, וכשהגיעו לשן סלע אחד שבצבץ מעל הים, הניחו עליו. "לבי אינו נותן לי לקיים בך מה שציווה אביך; יעשה זאת הא-ל במקומי", אמר והפליג משם.

לימים התחרט המלך על גזר דינו, ושמה גונב לאוזנו שאך עלילה הייתה זו, ולא ידע את נפשו מרוב צער. ראה זאת השר והפליג אל אותו שן סלע, אולי... ולהפתעתו מצא שם את בן המלך בריא ושלם כביום הגיעו לשם.

"איך הצלחת להתקיים כאן?" שאל השר. "אתה הוא זה שהצלתני", אמר הבן, "הרי יום יום היית שולח לי לכאן על גבי הגלים סל עם תבשילים ערבים". "אני?! תמה השר, ויצא לחפש מנין היה מגיע אותו סל. עד שבא לו אל חוף הים בדיוק בשעה שהיה אותו יהודי משיט את סל התבשילים שעשתה אשתו על גבי הגלים. הציג השר לפני המלך את בנו, ויחד עמו הביא את מיודענו היהודי. המלך היה כה מאושר, וכששמע את סיפורו של היהודי, הבטיח לו את פרנסתו לכל חייו.

יצא היהודי את הארמון וחזר לביתו, כשלאורך כל הדרך משנן הוא את הפסוק: שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו

מאורות גוייה השבוע

"אשר שנא" מה היה אהוב על הקב"ה ואח"כ שנאוי? (ברש"י)
 "את משנה התורה" כמה ספרי תורה צריך שיהיו למלך? (ברש"י)
 "וקמת ועלית" איזה מקום גבוה יותר מבית המקדש? (שפ"ח אות ה')
 "וכי יהיה" אדם ששונא לחברו לאיזו עברה יכול להגיע?

תשובות ניתן לשלוח לבית המדרש אור שלום ת.ד. 88 מיקוד 90100

השיעור השבועי בפרשת השבוע בכל יום חמישי בשעה 21:30 הציבור מוזמן